

Kúria
végzése

Az ügy száma: Bfv.III.1.574/2017/10.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Kónya István, a tanács elnöke
Dr. Bartkó Levente, előadó bíró
Dr. Márki Zoltán, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: nyilvános ülés

Az ülés napja: 2018. február 27.

Az ügy tárgya: embercsempészás büntette

Terhelt(ek): II. rendű és III. rendű

Első fok: Pápai Járásbíróság, 8.B.190/2016/53., ítélet,
tárgyalás, 2016. december 20.

Másodfok: Veszprémi Törvényszék, 1.Bf.169/2017/14., ítélet,
nyilvános ülés,
2017. május 26.

Az indítvány előterjesztője: II. rendű terhelt védője, valamint a
III. rendű terhelt védője

Az indítvány iránya: a II. és III. rendű terhelt javára

Rendelkező rész

Az embercsempészás büntette miatt az I. rendű terhelt és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a II. rendű terhelt védője, valamint a III. rendű terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványokat elbírálv a Pápai Járásbíróság 8.B.190/2016/53. számú, illetőleg a Veszprémi Törvényszék 1.Bf.169/2017/14. számú ítéletét a II. rendű és a III. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

I.

- [1] A Pápai Járásbíróság a 2016. december 20. napján kihirdetett 8.B.190/2016/53. számú ítéletével a II. rendű terheltet és a III. rendű terheltet társtettesként elkövetett embercsempészés büntette [Btk. 353. § (1) és (2) bekezdés a) és b) pont] miatt, mint bűnszervezetben elkövetőket 6-6 év fegyházban végrehajtandó szabadságvesztésre, 6-6 év közügyektől eltiltásra és 150-150.000 forint pénzbüntetésre ítélte azzal, hogy a II. és III. rendű terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható.
- [2] A Veszprémi Törvényszék mint másodfokú bíróság a 2017. május 26. napján meghozott 1.Bf.169/2017/14. számú ítéletével az elsőfokú ítéletet megváltoztatta és a II. rendű és a III. rendű terheltek szabadságvesztés büntetésének a tartamát 5-5 évre enyhítette.
- [3] Az elsőfokú bíróság által megállapított és a másodfokú bíróság által pontosított tényállás lényege a következő.
- A II. rendű terhelt 2015. szeptember 18-án kölcsönként egy 1. számú személygépkocsit azért, hogy haszonszerzés végett az államhatárnak mások általi, a jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépéséhez segítséget nyújtsanak. Külföldi állampolgároknak több országon keresztül történő utaztatását - annak részleteit megtervező, megszervező, jelentős haszon érdekében tevékenykedő, jól összehangolt és munkamegosztáson alapuló - a nyomozás során teljes körűen fel nem derített bűnszervezet tagjai bonyolították le.
- A II. rendű és a III. rendű terhelt tudatában volt annak, hogy a bűncselekményt - az államhatárnak mások által, a jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépéséhez segítségnyújtást - a nyomozás során teljes körűen fel nem derített személyekből álló, bűnözésre alakult, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport hajtja végre.
- A bűnszervezet magyarországi tevékenységének irányítását egy 1. számú személy végezte, tartotta kézben, akivel a kapcsolatot a terheltek közül a II. rendű terhelt tartotta. A külföldi állampolgároknak a magyar országhatár átlépését követően az utaztatását egy 2. számú személyen keresztül biztosították a terheltek, akivel mind a II. rendű, mind a III. rendű terhelt telefonos kapcsolatot tartott, esetenként személyesen találkozott.
- A bűnszervezet tevékenységében részt vett egy 3. számú személy, akivel telefonon esetenként a III. rendű terhelt tartotta a kapcsolatot, valamint egy 4. számú személy, akivel a II. rendű terhelt tartotta a kapcsolatot az 1. számú személy utasítása és iránymutatása alapján. A szervezet keretein belül tevékenykedett még egy 5. számú személy más ország területéről indulva.
- A szervezet 3 ország területét érintve végezte tevékenységét. A II. rendű és a III. rendű terhelt ezen összehangoltan működő csoport részeként tevékenykedtek, hajtották végre a külföldi állampolgárok továbbszállításának a megszervezését, irányítását.
2015. szeptember 18. napján a II. rendű terhelt telefonon egyeztetett egy, a nyomozás során fel nem derített 1. számú személlyel, aki

közölte a II. rendű terhelttel, hogy hová kell embereket szállítani. A II. rendű terhelt ezt követően a délutáni órákban folyamatosan egyeztetett telefonon a nyomozás során nem azonosított 2. számú személlyel a bűncselekmény végrehajtásáról, a vagyoni haszonról, a szállítandó személyekről, a célállomásról, valamint az indulás helyéről.

A III. rendű terhelt szintén délután tájékoztatta a II. rendű terhelte arról, hogy beszélt a 2. számú személlyel arról, hogy a bűncselekmény elkövetéséért előre 400 eurót kapnak, utólag pedig 600 eurót.

Ezt követően a III. rendű terhelt és a II. rendű terhelt a III. rendű terhelt által vezetett 2. számú személygépjárművel, valamint az I. rendű terhelt az általa vezetett 1. számú személygépjárművel együtt haladtak. A terheltek ezt követően is együtt mozogtak, majd 19 órakor az I. rendű terhelt az 1. számú személygépkocsival egy töltőállomáson leparkolt, ahol a III. és a II. rendű terhelt egy ismeretlen személyazonosságú nő és egy ismeretlen személyazonosságú férfi társaságában az 1. számú személygépjármű közelében várakozott gyalogosan.

[4] Az I. rendű terhelt 19 óra 35 perckor a külföldi embercsempész telefonos utasítása alapján megjelenő öt fő külföldi állampolgárnak - az előre megbeszéltek szerint - autója lámpájával az azonosítás érdekében fényjelzést adott, majd a külföldi állampolgárokat felvette azzal a céllal, hogy őket a III. és II. rendű terheltekkel együttműködve, az államhatárok átlépéséhez szükséges okmányok nélkül 2 országon keresztül a 3. országba szállítsa. A külföldi állampolgárok érvényes személyazonosító okmányokkal, úti okmányokkal nem rendelkeztek, az egyik külföldi állampolgár a családja a 3. országba történő szállításáért hazájában fejenként 5.000 USD, összesen 20.000 USD-t adott át előre egy ismeretlen személyazonosságú külföldi embercsempésznek azzal, hogy ezen személy fizeti ki a további, az egyes országokba szállításukban közreműködő embercsempészeket.

20 óra körüli időben az I. rendű terhelt az általa vezetett 1. számú járművel, benne a külföldi állampolgárokkal, valamint a III. rendű terhelt az általa vezetett 2. számú járművel, ahol utasként a II. rendű terhelt tartózkodott, autópályán, majd főúton haladtak együtt. Az I. rendű terhelt rövidebb időre egy parkolóban megállt, majd újra elindult a külföldi utasaival együtt, majd a II. és III. rendű terhelt a 2. számú személygépjárművel csatlakozott az I. rendű terhelt járművéhez, és együtt közlekedve haladtak tovább az államhatár irányába oly módon, hogy a III. rendű terhelt haladt elől a 2. számú járművel, őket követte az I. rendű terhelt a járművével.

A II. rendű terhelt közben folyamatosan tartotta telefonon a kapcsolatot az I. rendű terhelttel és a bűncselekmény végrehajtására, az útvonal és a határátkelő megválasztására, valamint a menekülésre vonatkozó utasításokat közölte vele.

[5] A rendőrőrs járőrei 21 óra 30 perc körüli időben rendőri intézkedés

alá vonták a járműveket, azonban amikor az 1. számú jármű utasait ellenőrzés alá akarták vonni, a III. rendű terhelt a 2. számú járművel hirtelen nagy sebességgel a helyszínről elhajtott. Az elmenekülő III. és II. rendű terheltet rövid üldözést követően az intézkedő járőr igazoltatta. A terheltek egymás tevékenységéről tudva, közösen hajtották végre cselekményüket, tudatában annak, hogy a külföldi állampolgárok nem rendelkeznek az államhatár átlépéséhez szükséges úti okmányokkal. Az I. rendű terhelt 100 eurót, míg a II. rendű terhelt 300 eurót kapott a tevékenységéért a nyomozás során fel nem derített személyektől.

II.

- [6] A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a II. rendű és a III. rendű terhelt védői terjesztettek elő felülvizsgálati indítványt.
- [7] A II. rendű terhelt védője a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára alapította a felülvizsgálati indítványát és a másodfokú ítélet megváltoztatását, a kiszabott büntetés enyhítését kérte tekintettel arra, hogy tévesen minősítette a bíróság a II. rendű terhelt cselekményét bünszervezetben elkövetettnek. Emiatt a II. rendű terhelttel szemben kiszabott büntetés törvénysértő. Indokai szerint az elsőfokú bíróság a bünszervezet létét nem bizonyítékokra alapította, csupán feltételezés alapján állapította meg. Sem a külföldi tanú vallomásából, sem a lehallgatási anyagból nem következett a bünszervezet megállapíthatósága. A védő szerint a másodfokú bíróság általi tényállás-kiegészítés azt alátámasztó konkrét bizonyítékok nélkül történt, így az megalapozatlan és iratellenes. A lehallgatási anyagból nem következik olyan kapcsolat az egyes szereplők között, amely bünszervezet létrehozására engedne következtetni. Az eljáró bíróságok a bünszervezetben elkövetés megállapításánál abból a feltételezésből indultak ki, hogy az embercsempészet szükségképpen feltételezi az elkövetés szervezettségét. Erre vonatkozó bizonyíték azonban az ügyben nem merült fel, a II. rendű terhelt tudata így nem foghatta át a bünszervezet fogalmának objektív elemeit.
- [8] Sérelmezte továbbá a II. rendű terhelt védője, hogy a bünszervezeti elkövetést alátámasztó lehallgatási jegyzőkönyveket nem ismerhették meg a terheltek, csak a nyomozó hatóság által készített összefoglaló jelentésekhez fértek hozzá. Nem lehetett ellenőrizni, hogy azok mennyiben tárgyilagosak, a fordítást ki végezte, milyen minőségben, így a védekezéshez való joguk csorbult. Ezért ezen bizonyítékokat a bizonyítás során nem lehetett volna felhasználni, azokat ki kell rekeszteni. Ennek következtében ugyancsak nem állapítható meg a bünszervezetben elkövetés.
- [9] A védő a Legfőbb Ügyészség átiratának ismeretében a felülvizsgálati kérelmét fenntartotta, röviden megismételve az abban kifejtetteket.
- [10] A III. rendű terhelt védője felülvizsgálati indítványát a Be. 416. § (1) bekezdés b), valamint c) pontjára alapította. Elsődlegesen arra hivatkozott, hogy a Pápai Járásbíróság és a Veszprémi

Törvényszék mint másodfokú bíróság a hatáskörüket túllépték, másodlagosan kifejtette, hogy az első- és a másodfokú bíróság a bűnszervezeti elkövetés tekintetében indokolási kötelezettségének oly mértékben nem tett eleget, hogy emiatt az ítéletek felülbírálatra alkalmatlanok, míg harmadlagosan előadta, hogy a bűncselekmény törvénysértő bűnszervezeti minősítése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki a III. rendű terhelttel szemben.

[11] Ehhez képest indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálat eredményeként az első- és másodfokú ítéletet hatályon kívül és a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Veszprémi Törvényszéket utasítsa új elsőfokú eljárásra. Másodlagosan indítványozta, hogy az első- és másodfokú ítéletet hatályon kívül helyezve a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező Pápai Járásbíróságot utasítsa új eljárásra, míg harmadsorban azt kérte, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét változtassa meg és hozzon a törvénynek megfelelő határozatot.

[12] A védő álláspontja szerint a Pápai Járási Ügyészség a vádmódosítással olyan bűncselekményt tett vád tárgyává, amely bűncselekmény büntetési tételének felső határa tizenhat évig terjedő szabadságvesztés, figyelemmel a bűnszervezetben történő elkövetésre. A Be. 16. § (1) bekezdés a) pontja alapján a törvényszék hatáskörébe tartoznak azon bűncselekmények, amelyekre a törvény tizenöt évig terjedő vagy annál súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását is lehetővé teszi. A korábbi bírói gyakorlat a hatáskör kérdésében nem tartható, mivel a Be. 16. § (1) bekezdés a) pontjának szövege megváltozott, korábban még azon bűncselekmények tartoztak a megyei bíróság mint elsőfokú bíróság hatáskörébe, amelyekre a törvény tizenöt évig terjedő vagy életfogytig tartó szabadságvesztés kiszabását tette lehetővé. Indokai szerint a büntetési tételkeretet tágító általános részi rendelkezések, mint a halmazat, az összbüntetés, a visszaesés szabályainak alkalmazása esetén a különböző bűncselekmények együttesen növelik a büntetési tétel felső határát, azaz nem az egyes különálló bűncselekményekre rendeli a törvény az akár tizenöt évig terjedő vagy azt meghaladó büntetés kiszabását, hanem a több bűncselekmény együttesen idézi elő a büntetési tételkeret emelkedését. Ezzel szemben a bűnszervezet megállapítása esetén, amennyiben a Különös részi rendelkezés szerint a bűncselekmény büntetési tétele felső határa nyolc év (mint jelen ügyben) a bűnszervezeti minősítésre tekintettel egyetlen bűncselekmény büntethető tizenhat évig terjedő szabadságvesztéssel, amely így a Be. 16. § (1) bekezdés a) pontja szerinti törvényszéki hatáskört alapoz meg. Ahogyan a bűnszövetség minősítő körülmény, úgy a bűnszervezet sem a büntetés kiszabásához, hanem a bűncselekmény konkrét minősítéséhez tartozó kérdés. Ez tükröződött az 1978. évi IV. törvény 2001. évi változtatását megelőző szabályozásban, mely szerint az egyes bűncselekmények tényállásánál, mint súlyosabban minősítő körülményt határozta meg a bűnszervezet tagjaként vagy megbízásból történő elkövetést. A bűnszervezeti minősítés Általános részi elhelyezésének mindössze az

volt az oka, hogy a korábbi évek következtelen jogszabály-alkotását kellett kiváltani ezen törvényszerkesztési megoldással.

- [13] Mindemellett a Be. 16. § (1) bekezdés n) pontja alapján a bűnszervezetben részvétel büntette (Btk. 321. §), mely 1-től 5 évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, törvényszéki hatáskörbe tartozik, holott a bűnszervezetben elkövetett embercsempészésnél kisebb tárgyi súlyú bűncselekmény. Hasonló példák hozhatók fel azokban az esetekben is, amikor a bűnszövetségi minősítéssel a bűncselekmény törvényszéki hatáskörbe kerül, ugyanakkor a súlyosabb bűnszervezeti minősítéssel csupán járásbírósi hatáskörbe tartozik.
- [14] A III. rendű terhelt védője szerint az eljáró bíróságok megsértették az indokolási kötelezettséget is a bűnszervezetben elkövetés megállapítása tekintetében. A bűnszervezet törvényi meghatározásának megfelelő, azt megalapozó bizonyítékok nem állnak rendelkezésre, a bűnszervezetben elkövetés feltételezéseken alapul.
- [15] A Legfőbb Ügyészség BF.1426/2017/1. számú átiratában a felülvizsgálati indítványokat részben törvényben kizártnak, részben pedig alaptalannak tartotta.
- [16] Az első- és másodfokú bíróság hatáskörének túllépésével kapcsolatban kiemelte, hogy ebből a szempontból nincs jelentősége annak, hogy egy vagy több bűncselekmény miatt szükséges az Általános részi szabályok alapján a Különös részi büntetési tételkeretet emelni. Ugyanakkor a Be. 601. § (5) bekezdése rögzíti, hogy ahol e törvény a jogkövetkezményeket a törvényben meghatározott büntetéshez fűzi, ezen a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret felső határát kell érteni, ez alapján a járásbírósi hatásköre is a Különös részi büntetési tétel felső határához igazodik. Eszerint a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontjára alapozott felülvizsgálati indítvány nem alapos, mivel nem valósult meg a Be. 373. § (1) bekezdés II. c) pontjában írt abszolút eljárási szabálysértés.
- [17] Kifejtette, hogy az irányadó tényállás tartalmazta azokat a tényeket, amelyek a bűnszervezet fennállásának megállapításához nyújtottak alapot, így a bűnszervezetben résztvevő ismert tagok felsorolását, a céljukat, azaz a külföldi állampolgárok illegális átjuttatását a határokon és az összehangolt, megszervezett együttműködést a terheltek által végrehajtott cselekmények megvalósítása során. Ebből helytállóan vontak következtetést az eljáró bíróságok a bűnszervezetben elkövetésre. Emellett a 4/2005. BJE határozat szerint a bűnszervezetben elkövetés megállapítható azzal szemben is, aki - eseti jelleggel - akár egyetlen cselekményt tettesként vagy részesként valósít meg, ha a tudata a bűnszervezet tárgyi ismérveit átfogja. Az elkövető tudatának nem arra kell kiterjednie, hogy egy bűnszervezet a törvényi előfeltételek szerint létrejött, hanem arra, hogy a bűnszervezet tárgyi sajátosságai ismeretében, annak működéséhez csatlakozik, illetve annak keretében cselekszik. Mindehhez támpontot a végrehajtás körülményei nyújtanak.

- [18] Tekintettel arra, hogy a bíróságok a II. és III. rendű terheltek cselekményeit törvényesen minősítették, a büntetéskiszabás pedig önmagában nem felülvizsgálati ok, a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja tekintetében az indítványok nem alaposak.
- [19] Az első- és másodfokú bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenységét ért támadás, a tanúvallomások, lehallgatási jegyzőkönyvekről készült kivonatok eltérő értékelése, az ezekből levont következtetések helytelenítése a tényállás megalapozottságának meg nem engedett támadását jelenti. E tekintetben a lehallgatási jegyzőkönyvekkel kapcsolatban felsorolt esetleges eljárási szabályszegések sem tartoznak a felülvizsgálati okok közé, így ebben a körben kizárt a felülvizsgálat.
- [20] Az indokolási kötelezettség elmulasztása akkor eredményez feltétlen hatályon kívül helyezést és felülvizsgálatot is megalapozó eljárási szabálysértést, ha a megtámadott határozat indokolása oly mértékben hiányos, hogy abból nem állapítható meg, hogy a bíróság mire alapozta a döntését. A legfőbb ügyészi álláspont szerint az ügydöntő határozatból mindez kitűnik, így felülvizsgálati eljárásnak emiatt nincs helye.
- [21] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a felülvizsgálati indítványoknak ne adjon helyt, és az első- és másodfokú bíróság határozatát a II. rendű és a III. rendű terheltek tekintetében hatályában tartsa fenn.
- [22] A Kúria a Be. 424. § (1) bekezdés II. fordulata alapján nyilvános ülést tartott.
- [23] A II. rendű és III. rendű terheltek védői a felülvizsgálati indítványban foglaltakat fenntartották, a II. rendű terhelt csatlakozott a védője által előadottakhoz, a III. rendű terhelt bejelentette írásban, hogy a nyilvános ülésen nem vesz részt.
- [24] A legfőbb ügyész képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakat fenntartotta.

III.

- [25] A II. és III. rendű terheltek védői által előterjesztett felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [26] A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi - nem ténybeli - kifogás lehetőségét biztosítja. Kizárólag a Be. 416. § (1) bekezdés a)-g) pontjában megjelölt anyagi és eljárásjogi okokból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.
- [27] A Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja alapján a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen felülvizsgálatnak van helye, ha a bíróság határozatának meghozatalára a Be. 373. § (1) bekezdés I. b) vagy c) pontjában, illetve II-IV. pontjának valamelyikében meghatározott eljárási szabálysértéssel került sor. Ilyen abszolút eljárási szabálysértés a Be. 373. § (1) bekezdés II. c) pontjában foglalt eljárási szabálysértés, ha a bíróság a hatáskörét túllépte.

- [28] A Be. 15. §-a szerint első fokon a járásbíróság hatáskörébe tartozik azoknak a bűncselekményeknek az elbírálása, amelyeket e törvény nem utal a törvényszék hatáskörébe. Ezen általános szabály alóli kivételeket tartalmazza a Be. 16. §-a, amely tételesen felsorolja, mely ügyek elbírálása tartozik a törvényszék hatáskörébe. A Be. 16. § (1) bekezdés a) pontja értelmében azok a bűncselekmények, amelyekre a törvény tizenöt évig terjedő vagy annál súlyosabb szabadságvesztés büntetés kiszabását is lehetővé teszi, a törvényszék hatáskörébe tartoznak. Ezen bűncselekmények a legsúlyosabb büntetési tétellel fenyegetett bűncselekmények, amelyek önmagukban a kiszabható büntetési tétel felső határára tekintettel, az egyéb jellemzőiktől függetlenül a törvényszék hatáskörébe tartoznak. A Be. 16. § ezt követő b)-x) pontjai azokat a bűncselekményeket sorolják, amelyeket a jogalkotó más okból a magasabb hatáskörű bíróság eljárásába utal.
- [29] A Be. 16. § (1) bekezdés b)-x) pontjai között az embercsempészés büntette nem szerepel, a Btk. ezen fejezetében szereplő bűncselekmények közül (XXXIV. Fejezet) a büntetési tételre tekintet nélkül, a Btk. 350. §-a szerinti választás, népszavazás és európai polgári kezdeményezés rendje elleni bűncselekmény az, amely törvényszéki hatáskörbe tartozik. A Be. 16. § (1) bekezdés a) pontja szerint azonban azon bűncselekmények, amelyek súlyosabb szabadságvesztéssel büntetendők - így az embercsempészés büntette esetén is a (4)-(5) bekezdés -, értelemszerűen törvényszéki hatáskörbe tartoznak. A Be. 16. § (1) bekezdés n) pontja szerint a bűnszervezetben részvételt (Btk. 321. §) valóban törvényéki hatáskörbe utalja a jogalkotó. A bűnszervezetben elkövetésre vonatkozó külön rendelkezés a hatásköri szabályok között nincs.
- [30] A büntetőeljárásban a hatásköri szabályozás alapját a bűncselekmények, illetve a hozzájuk kapcsolódó büntetési tételek képezik.
- [31] Az egyes bűncselekményeket - ekként értelemszerűen az adott büntetési tételeket - a Btk. Különös Része tartalmazza.
- [32] A Be. 601. § (5) bekezdése szerint pedig ahol e törvény a jogkövetkezményeket a törvényben meghatározott büntetéshez fűzi, ezen a Btk. Különös Részében meghatározott büntetési tételkeret felső határát kell érteni.
- [33] Ellenben a bűnszervezetben elkövetést a jogalkotó 2001. évtől a Btk. Általános Részében szabályozza, ekként az nem minősítő körülmény. Azzal szemben, aki a szándékos bűncselekményt bűnszervezetben követi el, a Btk. 91. § (1) bekezdés értelmében a bűncselekmény büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik. Ezen rendelkezésnek azonban a Be. 15-16. §-a szerinti szabályozásra nincs kihatása. Mindezek alapján egyértelmű, hogy nem sértett eljárási szabályt a járásbíróság, amikor a hatáskörébe és illetékességébe tartozó embercsempészés büntettét első fokon elbírálta. Ugyanez vonatkozik a másodfokú bíróság eljárására is. E tekintetben a felülvizsgálati indítvány nem alapos.
- [34] A Be. 423. § (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a

jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó, ami a felülvizsgálati indítvánnyal nem támadható; felülvizsgálati eljárásban bizonyításnak sincs helye [Be. 419. § (1) bekezdés, 388. § (2) bekezdés].

- [35] Ez azt jelenti, hogy a felülvizsgálatban a tényállás megalapozottsága, a bizonyítékok mikénti mérlegelése nem vitatható. A jogkövetkeztetések helyessége kizárólag az irányadó tényállás alapulvételével vizsgálható.
- [36] A II. és III. rendű terheltek védői egyaránt kifogásolták a bünszervezetben elkövetés megállapítását és az ennek megfelelő büntetéskiszabást. Vitatták magának a bünszervezetnek a létét, de különösképpen azt, hogy a terheltek felismerték volna, miszerint az embercsempészség elkövetése során egy bünszervezet tevékenységéhez kapcsolódnak. Ehhez képest viszont a büntetéskiszabás, mint bünszervezetben elkövetővel szemben, anyagi jogszabályt sért.
- [37] A felülvizsgálati indítványok e körben a Be. 416. § (1) bekezdés b) pont II. fordulatában meghatározott felülvizsgálati okra alapított anyagi jogi támadások.
- [38] A bünszervezetben elkövetés esetén ugyanis a 2 évtől 8 évig terjedő büntetési tétellel fenyegetett embercsempészség büntetési tételének felső határa a kétszeresére emelkedik [Btk. 91. § (1) bekezdés], azaz amennyiben a bünszervezetben elkövetés megállapítása anyagi jogszabálysértő, a felemelt tételkeretek közötti büntetéskiszabás elvben törvénysértő büntetés kiszabását eredményezheti. Megjegyzi azonban a Kúria, hogy a terheltekkel szemben kiszabott 5-5 év szabadságvesztés büntetés akkor sem eredményez törvénysértő büntetést, amennyiben a bünszervezetben elkövetés megállapítása maga törvénysértő lenne.
- [39] Mindemellett a Kúria az e körben előterjesztett felülvizsgálati indítványokat vizsgálta és az alábbiak miatt alaptalannak tartotta.
- [40] A Btk. 459. § 1. pontja szerint bünszervezet három vagy több személyből álló, hosszabb időre szervezett, összehangoltan működő csoport, amelynek célja öt évi vagy ezt meghaladó szabadságvesztéssel büntetendő szándékos bűncselekmények elkövetése.
- [41] A Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja szerinti jogkérdés kizárólag a felülvizsgálati indítvánnyal támadott határozatban rögzített tényállással összefüggésben vizsgálható, ekként a felülvizsgálati indítványok mindazon részei, amelyek az első- és másodfokú bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységét, a mérlegelést kifogásolta, az irányadó tényállás megalapozottságát támadta, amely felülvizsgálati eljárásban kizárt. Következésképpen a bünszervezetben elkövetés megállapításának mindezen keresztüli kifogásolása a felülvizsgálat részét nem képezte, az törvényben kizárt.
- [42] A bűncselekmény bünszervezetben való elkövetésének megállapíthatóságáról szóló 4/2005. BJE határozat II. pontjában elvi élel rögzítette, hogy az 1978. évi IV. törvény 98. § (1) bekezdése [Btk. 91. § (1) bekezdés] akkor alkalmazható, ha az

elkövető tudata a bűnszervezet 1978. évi IV. törvény 137. § 8. pontjában (Btk. 459. § 1. pont) meghatározott tárgyi ismérveit átfogja.

- [43] Az elkövetőnek a bűnszervezetben elkövetést átfogó tudattartalmára vont következtetés alapja, hogy a törvény a bűnszervezet külső, tárgyi jellegű ismérveit határozza meg, amelyek kívülálló számára is felismerhetők. Ehhez képest az elkövető tudatának nem arra kell kiterjednie, hogy a bűnszervezet a törvényi előfeltételek szerint létrejött, hanem arra, hogy a bűnszervezet tárgyi sajátosságainak ismeretében annak „működéséhez” csatlakozik, illetve annak keretében cselekszik.
- [44] A 4/2005. BJE határozat kifejtette, hogy az ítélezési tapasztalatból leszűrhető, miszerint „az illegális nemzetközi migrációval összefüggő embercsempészás általában bűnszervezet közreműködésével valósul meg (vö. több embernek, több országhatár átlépésével járó, több személy közreműködésével történő szállítása, illetve ellátása, elhelyezése)”. Ugyanakkor leszögezte azt is, hogy csak a konkrét bűncselekmény megvalósításának körülményei adhatnak alapot a bűnszervezetben elkövetés megállapítására (4/2005. BJE határozat indokolás V/5.-6. bekezdés).
- [45] A 4/2005. BJE határozat egyértelmű értelmezést ad az alanyi bűnösség és a bűnszervezet tárgyi ismérvei közötti viszonyra. Ennek lényege, hogy elsődlegesen mindig az adott, konkrét bűncselekmény elkövetését kell vizsgálni, bizonyítani, mivel ebben áll a vád tárgyi és alanyi meghatározottsága. A bűncselekmény megvalósulását, mint tárgyi körülményt kell elhelyezni egy másik tárgyi körülmény, a bűnszervezet körébe.
- [46] Ezután kell alanyi oldalon azt vizsgálni, hogy ha az elkövetési magatartás a bűnszervezet keretén belüli, akkor ezt az elkövető felismerte-e. Ami megvalósulhat úgy, hogy az elkövetés még a bűnszervezeten kívül kezdődik és az elkövető csak később (közben) észleli, hogy bűnszervezeten belül van, ám bent marad (folytatja vagy megismétli az elkövetést). De történhet úgy is, hogy eleve bűnszervezetben, illetve annak létrejöttével kezdődik az elkövetés, tehát az elkövető tudja, honnan indul, miről van szó.
- [47] A terhelti tudattartalom megállapítása egyszerű esetben alapulhat beismerésen is, azonban jelen esetben nem ezen alapul, hanem a bűnszervezet törvényi fogalmi elemei szerinti ténybeli körülményeken, amelyek felismerése a terheltnek számára adott volt.
- [48] A törvényi feltételek közül a bűncselekményre irányultság hordoz eleve jogellenes tartalmat, a többi önmagában nem [Btk. 459. § (1) pont], következésképpen akkor válik egyértelműen felismerhetővé a bűnszervezetben elkövetés, amikor a többi feltétel mellett a bűncselekményre irányultság is megjelenik. Ehhez képest a tárgyi külső körülmények alapulvételével vonható arra következtetés, hogy
- a II. és III. rendű terhelt tisztában volt azzal, hogy magatartásuk nem elszigetelt, hanem másokéval összehangolt,
 - a bűnszervezet hosszabb időre szervezett, amelynek szempontjából közömbös, hogy abban ki mennyi ideig vesz részt (ezért állapítható

meg az alkalmi részvétel esetében is a bűnszervezetben elkövetés).

- [49] Az összehangolt működés nem az alanyi bűnösség, hanem a bűnszervezet fogalmi ismérve, mely tartalmát tekintve nem más, mint a benne cselekvő személyek egymást erősítő hatása. Az összehangoltság meglétének nem feltétele a más cselekvők kilétének ismerete, a bűnszervezeten belüli közvetlen, illetve személyes kapcsolat, ilyen elvárást a törvény nem kíván meg.
- [50] A „hosszabb időre szervezettség” szempontjából közömbös, hogy az elkövetők milyen időtartamon keresztül vettek részt a bűnszervezet működésében. Jelentősége annak van, hogy nem csupán a tervbe vett bűncselekmény elkövetésének feltétlen tartamára, hanem a bűncselekmények elkövetését célzó csoport kialakulására, működésének összehangolására is történik vállalkozás. E törvényi feltétel lényege a szervezettség fokmérője, és megléte nem feltétlen köthető valamely időtartam elteltéhez. Mindemellett a további törvényi feltételek - a létszám és a tervbe vett bűncselekmény - az elkövetés megkísérlésével értelemszerűen egyben teljesülnek. Ilyen esetben ez különösebb vizsgálatot sem igényel.
- [51] Az elkövetőknek - a II. és a III. rendű terheltnek - nem kellett feltétlenül ismernie, hogy melyek a bűnszervezet létrejöttének körülményei. Elégséges, ha a bűnszervezet tárgyi értelemben vett és előbb ismertetett sajátosságainak az ismeretében csatlakoztak cselekményükkel a szervezet tevékenységéhez. Tehát egyfelől felismerték, hogy a szervezet összehangoltan működő, másfelől azt is, hogy az a szerveződés, amelynek keretei között a konkrét bűncselekmény zajlott, nem elszigetelt, alkalmi csoportosulás.
- [52] Erre a jogi - és tudattartalomra vont - következtetésre alapot ad, ha az elkövetési magatartások egymást kiegészítő jellegűek és azok kapcsolódása a célzott és végrehajtott bűncselekményhez kölcsönös, az adott tényállásszerű elkövetési magatartás keretei közé illeszkedő cselekmény más személy előző cselekményéhez társul, avagy a célzott bűncselekmény megvalósulásához további láncolatos tevékenységet feltételez.
- [53] A II. és III. rendű terhelt az irányadó tényállás szerint tisztában volt azzal, hogy cselekményük nem elszigetelt, hanem egy olyan mechanizmushoz kapcsolódik, amelynek iránya külföldről külföldre vezető (akár négy ország területét is érintő).
- [54] Ekként a tetten ért két terhelt nyilvánvalóan embercsempészésre irányuló, azt megvalósító cselekményével (államhatárnak más által, a jogszabályi rendelkezések megszegésével történő átlépéshez segítségnyújtás) a tényállás szerint külföldi állampolgárok több országon keresztül történő utaztatását megszervező, haszon érdekében tevékenykedő, összehangoltan, munkamegosztáson alapuló bűnszervezethez kapcsolódott.
- [55] A II. és III. rendű terheltek ezen bűnszervezet magyarországi részeként tevékenykedtek és hajtották végre együttesen, egymás tevékenységéről tudva a szükséges úti okmányokkal nem rendelkező külföldi állampolgárok továbbszállításának a megszervezését, irányítását, magát a szállítást is közösen ellenőrizve, felügyelve,

személygépkocsival kísérvé.

- [56] A tényállás tartalmazta azt is, hogy a bűnszervezet magyarországi irányítását egy 1. számú személy végezte, akivel a II. rendű terhelt tartotta a kapcsolatot. A szállításban, utaztatásban fontos szerepet töltött be egy 2. számú személy, akivel a II. és III. rendű terhelt is tartotta a kapcsolatot. Vele a szervezés, végrehajtás minden részletére kiterjedően egyeztetettek a terheltek, így az indulás helyéről, a szállítandó személyekről, a célállomásról és a haszonról is.
- [57] Emellett a bűnszervezet tevékenységében részt vett egy 3. számú személy, akivel a III. rendű terhelt, továbbá egy 4. számú személy, akivel a II. rendű terhelt tartotta esetenként a kapcsolatot (az 1. számú személy utasításai alapján). Ugyancsak a bűnszervezet keretein belül tevékenykedett egy 5. számú személy más ország területéről indulva.
- [58] Következésképpen a II. és III. rendű terhelt a tényállás szerint több személy közreműködésével végrehajtott, határokon átívelő bűncselekmények elkövetésébe kapcsolódott, az elkövetés konspiratív módon, szervezetten, összehangoltan történt, ekként a II. és III. rendű terhelt cselekménye megalapozza a bűnszervezetben elkövetést, így a tényállás azon megállapításának, hogy egy nemzetközi bűnszervezet teljes körűen fel nem derített - a törvényi feltételek említett teljesülése mellett -, jelentősége nincs.
- [59] Minderre tekintettel a II. és III. rendű terhelt cselekményének minősítése, valamint a bűnszervezetben elkövetés megállapítása a büntető anyagi jog szabályainak megfelelő, a kiszabott büntetés pedig törvényes.
- [60] A III. rendű terhelt védője indítványában hivatkozott az indokolási kötelezettség megsértésére is.
- [61] Indokolási kötelezettség kapcsán - felülvizsgálatban - csupán az vizsgálható, hogy a támadott határozatban nyomon követhető-e a bíróság bizonyítékokat értékelő tevékenysége, annak eredménye vitássá nem tehető.
- [62] Ez a támadott ítéletekben a Be. 373. § (1) bekezdés III. pontja által meghatározott körben megtörtént. Miként az irányadó tényállás, úgy az indokolás is tartalmazta mindazt, ami a terhelt (terheltek) bűnösségének megállapításához, a cselekmény jogi minősítéséhez és a büntetés kiszabásához szükséges.
- [63] Ehhez képest a felülvizsgálati kérelem ezen részében is - az indokolási kötelezettség megsértésén keresztül - a jogerős ítéleti tényállás megalapozottságát támadta, amely a felülvizsgálati eljárásban kizárt.
- [64] A nyomozó hatóság eljárásával, illetve a lehallgatási jegyzőkönyvekkel kapcsolatban sorolt esetleges eljárási szabálysértések tekintetében felülvizsgálatnak nincs helye, az törvényben kizárt.
- [65] A Kúria a Be. 416. § (1) bekezdés c) pontja szerinti egyéb felülvizsgálati okot, illetve olyan eljárási szabálysértést, melynek vizsgálatára a Be. 423. § (5) bekezdése szerint hivatalból

köteles, nem észlelt.

- [66] Ekként a Kúria a II. és III. rendű terhelt védői által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva a megtámadott határozatokat a Be. 426. §-a alapján hatályában fenntartotta.

IV.

- [67] A Kúria határozata elleni fellebbezést a Be. 3. § (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. § (4) bekezdés b) pontja zárja ki.
- [68] A Be. 418. § (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdés e) vagy g) pontján alapul. A Be. 421. § (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által, illetőleg a korábbival azonos tartalommal, ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Kúria mellőzheti.

Budapest, 2018. február 27.

Dr. Kónya István s.k. a tanács elnöke, Dr. Bartkó Levente s.k. előadó bíró, Dr. Márki Zoltán s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
BÉ